

Lausunto

17.06.2022

Asia: VN/13573/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain säännöksiä siten, että varainhoitovuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskemisessa käytettäisiin poikkeuksellisesti vuoden 2019 kustannus- ja suoritetietoja. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi mainittuihin lakeihin teknisluonteisia korjauksia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin liittyvien lakiviittausten osalta.

Esityksen tavoitteena on, että koronapandemiasta johtuva toiminnan volyymin ja kustannusten pieneneminen ei vaikuttaisi alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja rahoituksen jakautumiseen. Kansanopistoyhdistys pitää säädösesityksen tavoitetta erittäin kannatettavana. Kansanopistojen vapaan sivistystyön suoritemäärät ovat pudonneet merkittävästi aiemmasta vuonna 2020 ja alustavien tietojen mukaan myös vuonna 2021. Myös kustannukset ovat vähentyneet suoritemäärän laskettua. Vapaan sivistystyön oppilaitoksia koskevia etäopetussuosituksia annettiin myös pidemmälle ajanjaksolle kuin esimerkiksi toiselle asteelle. Viimeisin suositus vapaan sivistystyön etäopetukselle päättyi 31.1.2022.

Koronaepidemialla on ollut laajoja vaikutuksia kansanopistojen toimintaan. Pitkien koulutusten siirtymät etäopetukseen ovat pääosin onnistuneet hyvin, ja näin on voitu myös poikkeusaikana edistää opiskelijoiden opinnoissa etenemistä, osaamista, hyvinvointia ja osallisuutta. Koronavirusepidemiaan liittyvät toimenpiteet ovat aiheuttaneet muutoksia kansanopistojen toimintaan koulutuksen järjestäjänä ja sisäoppilaitoksena, suoritekertymiin, opiskelijamaksutuottoihin, kustannuksiin, henkilöstöratkaisuihin sekä maksulliseen palvelutoimintaan. Kansanopistoyhdistys on toistuvasti esittänyt, että poikkeuksellisten vuosien 2020 ja 2021 vaikutukset tulevaan rahoitukseen tulee minimoida. Vuosien 2023–2026 julkisen

talouden suunnitelmassa tämä on otettu huomioon, ja vastaava kirjaus on vuosien 2021–2024 julkisen talouden suunnitelmassa.

Esityksen mukaan kansanopistojen suoritemäärä on laskenut vuodesta 2019 vuoteen 2020 19,5 %. Kustannukset ovat vastaavasti laskeneet 9,5 %. Tietoja vuodesta 2021 ei ole vielä saatavilla. Opetushallituksen tiedonkeruu on päättynyt 20.4.2022. Kansanopistoyhdistys pitäisi hyvänä, että esitystä täydennetään vuoden 2021 tiedoilla.

Vuoden 2020 kustannukset vaikuttaisivat normaaliolosuhteissa vuoden 2023 yksikköhintojen laskentaan ja vastaavasti vuoden 2021 vuoden 2024 yksikköhintojen laskentaan. Esityksessä ehdotetaan, että vuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskemisessa käytettäisiin poikkeuksellisesti vuoden 2019 kustannus- ja suoritustietoja. Kansanopistoyhdistys pitää esitystä hyvänä.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain valtion talousarvion rajoissa valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävien opiskelijaviikkojen määrän. Vuosien 2020 ja 2021 suoritteet vaikuttavat siten tulevaan rahoitukseen myös suoritteiden määrän vahvistamisen myötä tämän käsiteltävänä olevan yksikköhintoja koskevan esityksen lisäksi. Kansanopistoyhdistys on tyytyväinen siitä, että vaikutuksia on jo pyritty minimoimaan määrättäessä vuoden 2022 rahoituksen perusteena käytettävien suoritteiden määrä. Kansanopistoyhdistys pitää erittäin tärkeänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää edelleen suorittemääriä vuosille 2023 ja 2024 vahvistaessaan harkintaa ja ottaa huomioon koronavuosien aiheuttamat erityisolosuhteet.

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry